
Інститут філософії: освітня та видавнича сфера

Валерій ЗАГОРОДНЮК, доктор філософських наук, професор,
завідувач відділу філософської антропології
Інституту філософії імені Г.С. Сковороди НАН України,
ректор Вищої школи філософії при Інституті філософії
імені Г.С. Сковороди НАН України
01601, м. Київ, вул. Трьохсвятительська, 4
valzag5@yahoo.com,
<https://orcid.org/0000-0002-8707-4226>

Галина КОВАДЛО, кандидат філософських наук,
проректор Вищої школи філософії
при Інституті філософії імені Г.С. Сковороди НАН України
01601, м. Київ, вул. Трьохсвятительська, 4
if-ukr@i.ua

ВИЩА ШКОЛА ФІЛОСОФІЇ

Рівень цивілізованості сучасних суспільств значною мірою характеризується ступенем розвитку соціальних, у тому числі філософських знань, які дають змогу визначити етапи, напрямки, тенденції руху цих суспільств, спрогнозувати їхню найближчу та віддалену перспективу. Філософські знання стають важливим чинником розбудови сучасної держави, науковим підґрунтям її економічної та культурної політики, джерелом соціальної інформації, яка необхідна для ухвалення обґрунтованих політичних рішень.

Піднесення ролі філософії та філософського знання в житті держави має бути одним із пріоритетних її завдань. А у сфері філософської освіти одним із першочергових завдань стає напрацювання серед викладачів філософських дисциплін практичних навичок в опануванні методів філософських досліджень, оволодіння новітніми технологіями здобуття філософських знань, вміння реалізувати їх у педагогічній практиці, а отже, у розбудові української держави та громадянського суспільства.

Враховуючи те, що філософія як навчальна дисципліна викладається практично в усіх вищих та навчальних закладах, а також те, що базової освіти в галузі філософії більшість викладачів не має, створення Вищої школи філософії було нагальною потребою державного значення. Її існування на базі Інституту філософії імені Г.С. Сковороди НАН України обґрунтовано, зокрема,

Цитування: Загороднюк, В., Ковадло, Г. (2021). Вища школа філософії. *Філософська думка*, 4, 123–125.

і тією обставиною, що теоретико-методологічні розробки Інституту відіграли велику роль у розвитку філософської освіти в Україні. Вченими Інституту опубліковано понад 100 підручників та навчальних посібників, довідників, словників для науковців, студентів, викладачів, державних службовців. Викладачі вишів України проходять у Вищій школі філософії стажування, підвищують свою кваліфікацію, а студенти мають спеціалізовану практику.

Вища школа філософії при Інституті філософії імені Г.С. Сковороди НАН України була створена у 2005 році з метою організації навчання, підвищення кваліфікації, перепідготовки викладачів та їх стажування; надання консультаційних та експертних послуг; атестації наукових, науково-педагогічних кадрів. Програма навчання розроблялася безпосередньо науковцями Інституту, які мають досвід викладацької роботи в провідних вишах України та університетах Західної Європи. Характер і рівень викладання відповідає міжнародним стандартам постуніверситетської професійної підготовки та підвищення кваліфікації спеціалістів у різних галузях філософії. Програма підвищення кваліфікації фахівців філософських дисциплін складається за принципом прочитання курсів з основних пріоритетних напрямків розвитку філософської науки. Кожний прочитаний курс передбачає ознайомлення слухачів з останніми новинками та розвідками у найрізноманітніших сферах сучасної філософії, до яких належать:

- філософська антропологія;
- філософія культури, етика та естетика;
- історія української та зарубіжної філософії;
- соціальна філософія та практична філософія;
- логіка, методологія та філософія науки;
- релігієзнавство.

Вища школа філософії бере на себе функцію видання науково-методичної літератури, а також ознайомлення слухачів з основами наукового та літературного редагування філософських текстів.

Діяльність Вищої школи філософії базується на таких засадах, як максимальне наближення навчання до професійних потреб слухачів; поєднання вітчизняних інтелектуальних традицій з надбаннями західних філософських шкіл, їхніми розробками й дослідницькими методами; використання прогресивних навчальних матеріалів і сучасних методик (індивідуальні та колективні форми роботи, диспути, ділові ігри тощо); корекція навчальних програм з урахуванням інтересів слухачів; розвиток дослідницьких мотивацій слухачів (підготовка аналітичних оглядів, доповідей тощо); використання сучасних комп'ютерних програм для аналізу інформації; поточний контроль (тестування) рівня знань слухачів. Організація навчального процесу базується на засадах наукової методології згідно з програмою і навчальним планом, розкладом занять, внутрішнім розпорядком. У навчальному процесі використовуються різноманітні форми занять: лекції, семінари, практичні заняття, ділові ігри, консультації, співбесіди тощо.

Ректором Вищої школи філософії з часу її заснування і донині є доктор філософських наук, професор Валерій Загороднюк, проректор школи — кандидат філософських наук Галина Коваadlo. Педагогічних та навчально-допоміжних працівників зараховують на роботу до Вищої школи філософії за контрактом. Базовий склад викладачів — провідні науковці Інституту філософії імені Г.С. Сковороди НАН України. Слухачі Школи, які виконали всі вимоги навчального процесу згідно з планами і програмами навчання, за результатами іспитів, випускних робіт та співбесід отримують відповідне посвідчення (свідоцтво) державного зразка про здобуття знань із відповідного напрямку.

Слухачі Вищої школи філософії здобувають знання, вміння та навички, що становлять кваліфікаційні вимоги до цієї професії, зокрема:

— у галузі теоретичної підготовки: знання фундаментальних основ філософської теорії, оволодіння класичною філософською спадщиною, освоєння вітчизняних інтелектуальних традицій, їх поєднання з надбанням західних філософських теорій та світовими дослідницькими традиціями; досконала обізнаність щодо сучасних філософських розвідок у царині філософської антропології, філософії культури, філософії науки, історії філософії, сучасної іноземної філософії, логіки, онтології, гносеології, феноменології, етики, естетики, соціальної філософії; пробудження інтересу до новітніх методологічних пошуків на перетині компетенцій філософії, психології, культурології, соціології та інших гуманітарних наук;

— у галузі викладання філософії як навчальної дисципліни: напрацювання практичних навичок застосування сучасних методик викладання (тренінги, ділові ігри, case-studies тощо); ознайомлення з міжнародними стандартами й навчально-методичними підходами до викладання філософії у вищих і середніх навчальних закладах, досягнення педагогічного професіоналізму через органічне поєднання викладання з дослідницькою діяльністю;

— у галузі прикладних знань: навички систематизації та узагальнення філософських знань; оволодіння практикою наукового та літературного редагування філософських текстів; оволодіння методикою пошуку новітньої літератури з філософських дисциплін у мережі інтернет тощо;

— у сфері комунікацій: вміння спілкуватися з працівниками засобів масової інформації, органами державної влади та управління з метою поширення філософських знань і підвищення філософської культури керівних, управлінських кадрів і населення України.

Одержано 19.11.2021